
 rsrapport for 2018

Forord

Den 5. Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning ble oppnevnt av Kunnskapsdepartementet i 2018, og skal arbeide med kjønnsbalanse, mangfold og kjønns- og mangfoldsperspektiver i forskning. Årsrapporten beskriver hvordan mandatet er blitt implementert i 2018. Først gir vi et overordnet bilde av resultater. Aktivitetene dette året har vært preget av oppstart og konsolidering av en ny komité. Komiteen vedtok en strategi for arbeidet våren 2018, der mål og aktiviteter ble beskrevet. Denne rapporten beskriver hvordan komiteen har arbeidet opp mot Kifs egne aktivitetsmål nevnt i strategien. Rapporten gir også en kort beskrivelse av bruk av midler i 2018, årsregnskap er vedlagt. Siste del påpeker forhold som påvirket mulighetene til å virkeliggjøre overordnede mål for sektoren basert på hovedarbeidsområder i mandatet. Et eget vedlegg gir informasjon om Kifinfos arbeid i 2018.

Resultater av Kif-komiteens arbeid

Kif kan se tilbake på et år med gode resultater av det arbeidet som ble lagt ned med høringssaker, faglig rådgivning, konferanser, informasjons- og pådriverarbeid og kontakt med universiteter, høgskoler og forskningsinstitutter. Her er noen arbeidsområder vi særlig ønsker å fremheve fra 2018.

Komiteen hadde stort engasjement i arbeidet mot **seksuell trakassering** hvor den spilte inn til BLD (Barne- og familiedepartementet) og samarbeidet med UHR-MOT hvor Kif hadde to representanter.

Komiteen jobbet også aktivt for å fremme kjønnsbalanse og kjønnsperspektiver i forskning i norsk posisjon til **Horizon Europe**. På dette punktet samarbeidet komiteen med Norges Forskningsråd. Informasjon fra tilsvarende arbeid blant medlemmer av ERAC Standing Working Group on Gender in Research & Innovation og H2020-prosjektet GenderAction ga stort faglig utbytte.

Komiteen spilte inn under arbeidet med forslag til ny stillingsstruktur, **Underdal-utvalget**, i form av møter med sekretariatet for utvalget og i eget høringsinnspill. Da rapporten forelå viste den flere steder til tematikk som Kif-komiteen hadde satt fokus på.

Konferansen **Diversity in the Academy** ble til gjennom et godt faglig samarbeid med Akademiet for Yngre Forskere (AYF) og Institutt for Samfunnsforskning (ISF). Konferansen hadde veldig god oppslutning og fikk til en god diskusjon rundt flere temaer om etnisk mangfold i academia. Kif opplever at temaer som ble løftet under konferansen nå blir satt på dagsorden ved flere norske UH-institusjoner.

Komiteen etterlyste i et brev til Kunnskapsdepartementet en tydelig f ring i de årlige **tildelingsbrevene til UH-institusjonene** om å arbeide målrettet og planmessig med kjønnsbalanse og etnisk mangfold. Det er behov for at dette står i tildelingsbrevene hvert år. Flere av de momentene Kif løftet frem kom med i tildelingsbrevene fra Kunnskapsdepartementet til universiteter og høyskoler for 2019.

Kif-komiteens strategi og hovedarbeidsområder 2018-21

Komiteen utarbeidet et [strategidokument](#) våren 2018. Komiteen skal i inneværende periode særlig jobbe med disse områdene:

- Fremme kjønnsbalanse i toppstillinger
- Økt etnisk mangfold i forskning
- Fremme kjønns- og mangfoldsperspektiver i forskning
- Arbeide mot seksuell trakassering

I strategien har Kif skilt mellom overordnede mål for sektoren og mål for Kif-komiteens egne aktiviteter. Komiteens arbeid med strategien inkluderte en drøfting av hvilke delmål knyttet til mandatet som kan være anvendbare i bl.a. årsrapportering og evaluering av komiteens arbeid i denne fireårsperioden. Kif har derfor skilt på sektormål og mål for egen aktivitet.

De overordnede målene for sektoren inkluderer at institusjonene skal ha handlingsplaner, øke andelen kvinner i toppstillinger, øke mangfold blant vitenskapelige ansatte samt integrere kjønns- og mangfoldsperspektiver i forskning og i lederprogrammer. Kif har vært, og vil være pådriver for at dette skal skje. Det er ikke mulig å isolere Kifs innvirkning på kjønnsbalanse i toppstillinger eller antall handlingsplaner i sektoren. Det er UH- og forskningsinstitusjonenes samlede innsats som vil påvirke hvorvidt målene blir oppnådd eller ikke.

Komiteen har vedtatt mål for sine hovedaktiviteter der komiteen selv styrer aktivitetsnivået og ressursbruk per år. I neste del rapporteres det på hovedaktivitetene og målene for disse med en beskrivelse av hvordan de er blitt fulgt opp, samt en kort vurdering av effekt/måloppnåelse.

- **Rådgivning**

Mål: Kif-komiteen og sekretariatet skal i perioden gjøre tilbudet om rådgivning bedre kjent og ha respondert på henvendelser innenfor mandatsfeltet.

Aktiviteter:

Sekretariatet gir råd om relevant forskning, navn på eksperter eller Kifs erfaring på ulike policy-områder til ansatte på universiteter, høyskoler og institutter. I 2018 ble Kif-sekretariatet kontaktet via telefon og epost om innspill til handlingsplaner, program for seminarer, forslag til innledere, innspill til prosjektsøknader m.m. I tillegg deltok Kif på møter i ulike fora i UHRs regi og ga innspill om kjønn/mangfold. Kif-komiteen har besvart spørsmål fra og gitt uformelle innspill til Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet. Under ulike arrangementer ble det informere om at sekretariatet kan kontaktes for råd.

Vurdering:

Kif bes ofte om konkrete råd om igangsatte tiltak på kjønnsbalanse. På mangfoldsfeltet bes det oftere om overordnede råd om utfordringer, begrepsbruk og mulige tiltak. Dette gjenspeiler at arbeid for kjønnsbalanse er noe mer dokumentert og utprøvd, mens arbeid med etnisk mangfold er under utvikling.

- **Konferanser og seminarer**

Mål: Kif skal ha i perioden ha 2 arrangementer årlig i form av konferanse og/ eller seminarer.

Aktiviteter:

I 2018 hadde Kif 2 arrangementer:

Diversity in the academy 8. november på OsloMet. Konferansen ble planlagt og gjennomført i samarbeid med Akademiet for Yngre forskere (AYF) og Institutt for Samfunnsforskning (ISF).

Ferdig forska? Seksuell trakassering i akademia 12. desember på MESH. Seminaret ble planlagt og gjennomført i samarbeid med Kilden kjønnsforskning.no og Forskningsrådet.

I tillegg til disse to arrangementene var Kif bidragsyter til den årlige **nettverkskonferansen for likestillingsrådgivere** som i 2018 ble arrangert av Universitetet i Bergen og Høgskolen på Vestlandet. Foruten å gi et finansielt bidrag, bisto sekretariatet i planleggingen og Kifinfo.no formidlet informasjon om konferansen til sektoren og skrev nyhetssaker om og fra konferansen.

Vurdering:

Åpne arrangementer er viktig for at Kif skal få satt saker på agendaen og informert sektoren om sine mandatsfelt med både faglige innlegg og debatt. Konferansen Diversity in the Academy hadde uvanlig høy oppslutning og viste tydelig at sektoren har et stort behov for å diskutere ulike temaer rundt etnisk mangfold i akademia. I tillegg ble det synlig hvor lite forskning som er gjort på dette feltet i Norge. Mangelen på forskning ble også tydelig under arrangementet Ferdig Forska, som satte fokus seksuell trakassering i norsk akademia.

- **Kommunikasjon**

Mål: Kif skal bli mer synlig i samfunnsdebatten innen forskning og innovasjon. Kifinfo har en økning i antall brukere og ses på som en ressurs av flere aktører i sektoren.

Aktiviteter

I 2018 har saker om og med Kif vært i flere i universitetsmedier. Dette gjelder både republisering av saker fra Kifinfo, og intervjuer av bl.a. Kifs leder.

Kifinfo har hatt høy produksjon av artikler på Kifs mandatområde i 2018. Menypunktet om tiltak for etnisk mangfold ble publisert, og alle de andre ressursidene ble oppdatert. Informasjon og pådriverarbeid gjennom sosiale medier hadde en stor økning i 2018, og rundt 300 flere ble abonnenter på Kifinfos nyhetsbrev. I 2018 hadde kifinfo for første gang over 1000 abonnenter (1087 nøyaktig). Sidevisninger på kifinfo gikk opp til 73 600 i 2018 (mot 67 000 sidevisninger i 2017). Nyhetssaken med størst rekkevidde på Facebook nådde over 7000 personer. Antall følgere på Facebook og Twitter økte i 2018. Mer informasjon står i Kifinfos egen rapport.

Vurdering:

Kifinfo er en viktig del av Kif-komiteens informasjons- og pådriverarbeid. Målet om økt bruk av Kifinfo ble oppnådd i hht. statistikken. Komiteen vil jobbe videre med økt synlighet i 2019 ved å utvikle en kommunikasjonsplan.

- **Institusjonsbesøk og oppfølging**

Mål: Kif vil besøke 10-12 institusjoner i perioden og ha årlige møter med Norges Forskningsråd og Kunnskapsdepartementet.

Aktiviteter:

I 2018 besøkte komiteen Høgskulen i Volda i mai/juni og Transportøkonomisk institutt (TØI) i november. Ved institusjonsbesøkene ble komiteens mandatområder satt på dagsorden; Samtidig var diskusjonen preget av hvilke problemstillinger som var mest aktuelle for institusjonen på den tiden besøket fant sted. Høgskulen i Volda og TØI fikk et oppsummerende brev etter møtene.

I september hadde komiteen møte med Forskningsrådet og med politisk ledelse i Kunnskapsdepartementet. Komiteen skrev til begge i forkant og foreslo å diskutere tema som ble drøftet på komitemøtet i juni.

Vurdering:

Komiteen ser på institusjonsbesøk som et viktig redskap for sitt arbeid fordi dialogen blir konkret og knyttet til de utfordringer man har lokalt. Besøkene er alltid forskjellige fordi institusjonene har ulik fagprofil og er opptatt av ulike utfordringer; dette gir Kif viktig informasjon til øvrig arbeid. Komiteen ønsker å bidra til endring med sine besøk. Kif opplever at terskelen for å ta kontakt og søke råd er lettere etter komiteens besøk. Dette betyr at institusjonsbesøkene ikke bare blir en engangshendelse, men del av en prosess.

- **Lederopplæring**

Mål: Kif skal i perioden ha dialog med lederutviklingsprogrammer i sektoren og utvikle materiale til disse programmene og intern lederopplæring.

Aktiviteter:

Kif var i startgropen i arbeidet med lederutvikling i 2018. Komiteen drøftet lederopplæring på to komitemøter ved behandling av strategi og handlingsplan. Sekretariatet har begynt å kartlegge sentrale aktører, prosjekter og ressurser på feltet.

Vurdering:

Arbeidet er påbegynt, men må vies mer oppmerksomhet i 2019. Skal Kifs arbeid med lederopplæring være til nytte, må vårt bidrag berike/supplere eksisterende lederutviklings-tiltak. Dette krever at vi får dialog med relevante fagmiljøer.

- **Kunnskapsutvikling**

Mål: Kif skal ha vært en pådriver til at mer forskning igangsettes og virkemidler utvikles innenfor mandatsfeltet i perioden.

Aktiviteter:

Kif-komiteen har i 2018 satt fokus på flere kunnskapshull på sitt mandatområde. I et innspillsmøte tidlig i 2018 om hvordan få til varig endring etter #MeToo i Barne- og Familiedepartementet, spilte Kif inn et behov for mer forskning på seksuell trakassering i academia. Senere har Kif-komiteen løftet dette både i brevets form til Barne- og Familiedepartementet og til UHR-MOT (UHRs arbeidsgruppe mot mobbing og trakassering i UH-sektoren). I årlig møte med Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet var også

behovet for mer forskning på seksuell trakassering på agendaen. Kif-komiteen arrangerte også et seminar om dette sammen med Kilden Kjønnsforskning.no og Forskningsrådet (se Konferanser/ seminarer). Et annet kunnskapsbehov som også i år ble løftet på møtene med Forskningsrådet og Kunnskapsdepartementet var forskning på etnisk mangfold i norsk akademia. Under konferansen Diversity in the Academy ble dette behovet synliggjort og forsterket. Kif har i møte med og brev til Kunnskapsdepartementet bedt om videreutvikling av mangfoldstatistikk. I tillegg tok Kif opp behov for statistikk om instituttsektoren.

Vurdering:

Komiteen bruker mye ressurser på å informere ulike parter om behovet for mer forskning på sine mandatsfelter. Kifs arbeid må være kunnskapsbasert. Dette er utfordrende når deler av mandatet og arbeidsfeltet til komiteen er så underforsket som både seksuell trakassering og etnisk mangfold i akademia er. For å ha et så godt kunnskapsgrunnlag som mulig har det vært nødvendig å benytte seg av internasjonal forskning på disse områdene, særlig fra Sverige og Storbritannia. Komiteen trenger dialog med flere fagmiljøer som anvender mangfoldsperspektiver i forskning.

- **Politisk pådriverarbeid**

Mål: Kif skal sette kjønn og etnisk mangfold på dagsorden og påvirke utfallet av beslutninger i forskningspolitikken innenfor mandatfeltet.

Aktiviteter:

Kif- komiteen og sekretariatet har vært en pådriver på mange fronter for å sikre at kjønns- og mangfoldsperspektiver ivaretas i forskningspolitikken. Hovedtemaene for pådriverarbeidet i 2018 har vært på områder som arbeid mot seksuell trakassering, forslag til ny stillingsstruktur (Underdal-rapporten), styrking av aktivitets- og redegjørelsesplikten, mer fokus på kjønn og mangfold i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til UH-institusjonene og innspill til den norske posisjonen til FP9 (Horisont Europa).

Kif har hatt flere bilaterale møter med institusjoner som Kunnskapsdepartementet, Barne- og Familiedepartementet, Forskningsrådet, FFA og flere høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner. Kif hadde også et eget møte med en gruppe fra Underdal-utvalget. Kif-komiteen skrev flere brev og høringsinnspill 2018. For fullstendig liste og høringsnotater se [her](#).

Bruk av Twitter og Facebook er viktige virkemidler for Kifs pådriverarbeid i tillegg til arbeidet som er beskrevet over.

Vurdering:

Kif-komiteen opplever at pådriverarbeidet har stor effekt. Kifs arbeid har påvirket utforming og utfall på alle de områdene som er nevnt over.

- **Komitemøter**

Mål: Komiteen skal avholde minimum 4 møter i året. Møtene skal være med å oppfylle målene i komiteens strategi og handlingsplan.

Aktiviteter: I løpet av 2018 hadde Kif-komiteen fem møter. Komiteen behandlet i alt 38 saker. Den nye komiteen igangsatte sitt arbeid med et åpningsseminar med grunnleggende innføring i forskning/statistikk på Kifs mandatområder fra AFI, NIFU og Kilden. Nye medlemmer ble

kjent med evaluering av og erfaringer fra forrige periode, Kifinfo, og ikke minst - forventninger til medlemmer i Kif.

De fire øvrige møtene var ordinære komitemøter. Møtereferater finnes her: [mars](#) [mai/juni](#) [september](#) [november](#)

Noen av sakene som ble behandlet var aktuelle innspill og høringssaker, strategi/handlingsplan, søknad om nordiske møter og saker knyttet til økonomi og budsjett. Komiteen hadde flere diskusjoner om seksuell trakassering, innspill til Horisont Europa og forberedelse av et prosjekt om implikasjoner av publiseringsindikatoren.

Vurdering:

Kif-komiteens sakskart og aktiviteter ble preget av at dette var et oppstartsår. Sammenligner vi med oppstartsåret i forrige periode, var dette likevel et relativt produktivt år - den nye komiteen ble raskt kjent med sitt ansvar, vedtok sin strategi og tok en proaktiv rolle. Til sammenligning var oppstartsåret i forrige periode preget av omstilling og lav bemanning. Hovedtyngden av saker behandlet i 2018 gjaldt kjønnsbalanse og mangfold blant ansatte, kjønns- og mangfoldsperspektiver ble spesielt løftet under institusjonsbesøk.

- **Internasjonal samhandling**

Mål: Kif skal være en viktig nordisk og europeisk aktør innen arbeidet for å fremme kjønnsbalanse og mangfold i forskning.

Aktiviteter:

Kif-sekretariatet har i løpet av 2018 hatt særlig kontakt med følgende nettverk og institusjoner:

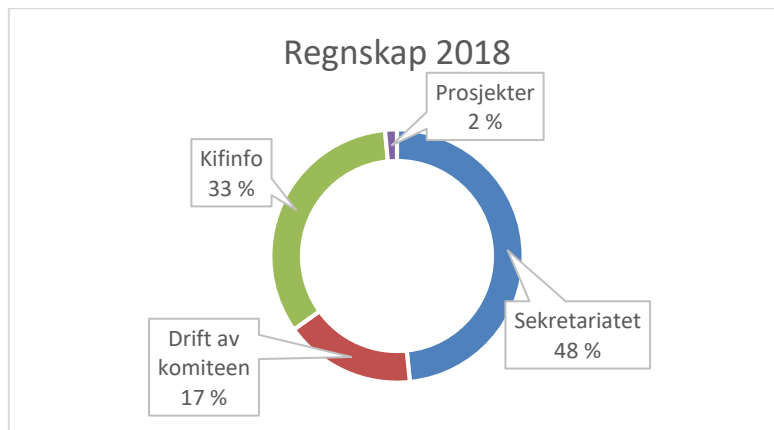
- *ERAC SWG GRI*
- *ERAC SWG HRM*
- *Syddansk Universitet (SDU), Odense*
- *Nationella Sekretariatet for Genusforskning, Gøteborgs Universitet*
- *EUA*
- *GenderAction (Horizon 2020 project funded in the SwafS-19-2016 call)*

I det norske ERA-veikartet står Kif som en av de ansvarlige partene i oppfølgingen av prioritet 4 *Gender Equality and Gender Mainstreaming in Research*. Aktivitetene som Kif har identifisert for sitt arbeid er med på å oppfylle flere av aktivitetene som står nevnt i ERA-veikartet. Kif rapporterer årlig om dette til KD.

Vurdering: Kif har etablert et stort nordisk og europeisk nettverk. Kontakt med ulike aktører i det internasjonale nettverket gir viktig kunnskap og informasjon som brukes inn i arbeidet til Kif-komiteen. Arbeidet med innspill til Horisont Europa har særlig hatt utbytte av kontakt med det europeiske nettverket i året som har gått.

Ressursbruk

Det ble tildelt NOK 5 135 000 kr via tilskuddsbrevet fra Kunnskapsdepartementet for 2018. Hoveddelen av Kifs midler brukes til sekretariatet, Kifinfo og komiteens arbeid. I tillegg er det en post knyttet til prosjekter.

Figuren gjenspeiler at utgifter til drift av komiteen utgjør litt mindre enn en femtedel av utgifter totalt. Dette går til hotell/møtelokaler, reiseutgifter, utgifter til mat og honorar til komiteemedlemmene.

Utgifter til sekretariatet utgjør ca. halvparten av budsjett/regnskap. Lønn og overhead til UHR utgjør en stor del av utgifter til sekretariatet. Sekretariatets arbeid omfatter bl.a. saksforberedelse, arbeid med høringer, pådriverarbeid og nettverksbygging.

Komiteen prioriterer formidling av kunnskap til sektoren via Kifs nettsider; i 2018 utgjør midler til Kifinfo en tredjedel av Kifs utgifter. Til sammenligning utgjorde utgifter til Kif ca. 22% av årsregnskapet for Kif i 2015. (Da var det for øvrig mer disponible midler enn i 2018).

Prosjekter-posten var liten i 2018. I tidligere år har den vært større pga. utredning, publikasjoner eller større arrangementer.

Vurdering av ressursbruk:

Utgiftsfordeling i 2018 gjenspeiler at det var det første året i en fireårig periode.

Komiteen hadde en litt innadvendt profil i første halvår pga. oppstart, kompetansebygging og arbeid med fireårig strategi. Det ble ikke lagt opp til eksterne møter/arrangementer før høstsemesteret, og komiteen hadde kun to institusjonsbesøk. Et svært høyt aktivitetsnivå i 2017 førte til et budsjettunderskudd som måtte dekkes over 2018-budsjettet. En konsekvens var mindre disponible midler i 2018. Bruken av midler i 2018 ble fulgt tett via oppdateringer i komitemøter i løpet av året.

Forhold som påvirker realisering av Kifs mandat og overordnede mål for sektoren.

Kif-komiteen valgte å skille mellom mål for egen aktivitet (som er målbart) og overordnede mål for sektoren for at Kifs mandat skal kunne realiseres. Eksterne føringer og aktører har vesentlig innvirkning på realisering av de overordnede målene. Kif trenger drahjelp fra Kunnskapsdepartementet, Forskningsrådet og andre aktører hvis Kifs mandat skal realiseres.

Hvem påvirker? Kunnskapsdepartementet og Forskningsrådet legger viktige føringer. Kifs arbeid med kjønnsbalanse og kjønnsperspektiver støttes for eksempel av kunnskaper og erfaringer generert i BALANSE-programmet og via Kilden. Dialogen mellom institusjonene i Universitets- og høgskolerådet og Forskningsinstituttene Fellesarena (FFA) påvirker institusjonenes valg. Sektoren påvirkes også av hva som prioriteres internasjonalt. Det finnes

flere internasjonale føringer (f.eks. ERA-veikartet/Horisont) som påvirker nasjonalt arbeid med kjønnsbalanse/-perspektiver – et tilsvarende trykk mangler på etnisk mangfold.

Det er på **mangfoldsfeltet** Kif opplever flest barrierer. Etter fem år med utvidet mandat er kunnskapsgrunnlaget på dette feltet ikke vokst noe særlig. På institusjonsnivå er det fortsatt få konkrete satsinger og tiltak, få ansatte med særskilt ansvar for å fremme mangfold, og stort uoppfyllt behov for kunnskap om status og virkemidler. Mange er usikre på hvordan de skal veie lovkrav om inkludering opp mot institusjonenes prioritering av internasjonalisering. Etnisk mangfold er som oftest en tilleggsoppgave for ledere/ansatte med ansvar for likestilling mellom kjønnene. Dette er både et ressursproblem og et kompetanseproblem for administrasjon og ledere lokalt. Flere ledere sier at mangelen på tydelige signaler påvirker arbeidet lokalt. Det er også behov for en tverrfaglig dialog om mangfoldsperspektiver i forskning, pensum og undervisning. Flere enkeltmiljøer (medisin, pedagogikk, humaniora) arbeider med **mangfoldsperspektiver**. Selv om etnisk mangfold og mangfoldsperspektiver er satt på Kifs mandat, gis det lite tydelige føringer fra KD og Forskningsrådet på dette feltet.

Innen **seksuell trakassering**, har UHR/UHRMOT vært en viktig alliert for å fremme bedre håndtering og mer kunnskap. Dette området illustrerer godt hvordan flere aktørers samlede innsats fører til oppmerksomhet og konstruktiv handling. Det vil være behov for mer forskning på dette området fremover. Dette har Kif påpekt ved en rekke anledninger i 2018.

Vedlegg:

- 1) Årsrapport 2018 for Kifinfo
- 2) Årsregnskap 2018